

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1
Tel. št. 73.

Leto XXI.
Št. 36.
Kranj, 4. septembra 1937.

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40.- Din, polletno 20.- Din,
četrtletno 10 Din.

Naša bit

Zadnja polemika o konkordatu je pokazala, kako napačno je bilo oznanjevanje JNS, da živi v Jugoslaviji samo en narod. Saj danes branijo srbstvo, ki ga po njihovi „integralni“ logiki sploh ne bi smelo biti! S tem pa indirektno najbolje tudi potrjujejo, da je bilo naše stališče do slovenskega naroda pravilno. V diktatorskih letih so na vseh shodih dalje trobili v svet, da veri ni mesta v politiki. Danes pa, ko so upregli v svoj voz pravoslavne cerkev, vero izrabljajo, kakor se komu zljubi. Če bi bili res tako idealni Jugoslovani, potem bi morali biti vsaj dosledni in molčati, če že ne mislijo kritizirati ali nalahno posvariti tistih, katere so postavili na prvi sedež protikonkordatskega voza. Saj jim je gotovo znano, da je sedaj šla med narod cela vrsta letakov protidržavne vsebine. Tudi jim je gotovo znano iz zadnjih franc. listov, da so odkrili

ogromno količino lepakov in brošur, v katerih se na nesramen način napadajo najvišje osebnosti.

Tako početje je vendar protidržavno. Pa doslej še nismo slišali, da bi ga obsodila JNS — ta „integralna“ rasa jugoslovenov. Ne gre tu za k čisto državotvornost, gre samo za staro storijo — za korita.

Mi pa smo se vedno borili za pošteno in moralno jugoslovanstvo, bili vedno vdani pripadniki svoje države in svojega slovenskega naroda. Zato ne bo napačno, če ob tako grdem jugoslovenarskem Babilonu zopet pregledamo svoje slovenstvo, ki je temelj našega jugoslovanstva.

Ali smo Slovenci v kulturnem oziru narod ali nismo? Pereče vprašanje pred par leti, vprašanje, ki se ga je držala protidržavnost, ječa, cesta brez službe pa morebiti tudi večji davki, kdo bi vse vedel!

Kaj pa je to narod? Navadno pravimo, da so narodovi znaki njegovo ime, jezik, vera, zgodovina, pesmi in sploh književnost, pravno nazarje, običaji itd.; če hočete tudi zastava! Vse te znake imajo Nemci, Francozi, Italijani itd. No, in mi? Ali nimamo svoje narodno ime? Menda, ja — slovensko! Ali imamo svoj jezik? Seveda, saj ne govorimo ne nemški ne italijanski, ampak slovenski. Noben drug ne zna tega jezika in vsi, kateri se ga uče, pravijo, da je naš jezik še prav zelo, zelo težak. Ali imamo Slovenci drugačne običaje kot drugi? Kar primerjamo na pr. naš Božič s srbskim ali njihovo krstno slavo: razlika: vzhod — zapad! Ali imamo Slovenci svojo zgodovino? Mohorjeva družba jo prinaša že leta in leta, pa ne more priti do konca. Pa še vse več! V dnu svoje duše čutimo in se zavedamo, da nas je rodila slovenska in ne francoska mati. Beseda mati je lebdela na naših ustnih, ko smo se učili govoriti in bo do zadnjega utripa. Prav to zavest so imeli tudi naši dedje in pradedje. Nas ni toliko kot Angležev ali Nemcev. Zato pa naša slovenska zavest ni prav nič manjša. In pri modernih sociologih ali družboslovcih je ravno ta zavest glavni znak vsakega naroda. Veliki Francoz Renan je dejal: „Glavno, da sem član tega in tega naroda, je moja zavest, da sem njegov član, moje čustvo, da mu pripadam in moja volja, da v njem ostanem.“ To so učenjakove besede. To ni izmišljenost, ampak je znanstvena resnica, ki je ne more predurati noben politik. Kdor pa tega ne prizna, ne pozna samega sebe, je sprt s svojo pametjo in hinavsko laže svoji neorientirani in zmešani glavi, ki v tej laži išče le materialnega dobička, oblasti ali vsaj modernega ugleda. In ne pozabimo: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevje peti! — Mi pa ljubimo resnico. Zato nas ni sram povedati, da smo Slovenci narod, svoj, ki po svoje doživlja. In tudi strah nas ni bilo to trditi. V nas ni strahu, ker nismo izdajalci slovenske matere, ter nečemo nositi najgršrega pečata, da smo izdali — svoj rod.

Ker pa smo zagovarjali to svojo pravdo iz prepričanje brez ozira na levo in desno, smo se žalibog pred leti zamerili mogotcem. Zato smo morali trpeti, bili smo preganjani, ponižani, sodne procese so vodili proti nam, zavednim Slovincem so jemali službe in jih metali na cesto. Naše prosvetne domove so zaprli s pečati, ker smo v njih branili slovensko zemljo, jezik

Tabor kat. slov. mladine Poljanske doline na Trati

dne 29. avgusta 1937.

Jasno jutro je klicalo ljudi na tabor Poljanske doline. Takoj po prvi maši so pričele prihajati množice, ki so napolnile pota iz Gorenje vasi, kjer se je pričel zbirati sprevod proti Trati. Narodne noše z mogočno trobojnico, župani doline, občinski odbori, tri prosvetne zastave, lepo število narodnih noš in članov organizirane mladine je tvorilo simpatičen sprevod. Pri službi božji, katero je opravil g. Plečnik Ivan, župnik iz Zirov, je povdarjal troje zahtev, ki naj krasijo našega človeka: Bodimo pravični, neustrašeni in zvesti Bogu in narodu. Med sveto mašo je bilo pravo ljudsko petje ob spremljavi logaške godbe prosvetnega društva. Takoj po sv. maši je otvoril predsednik domačega društva g. župnik A. Savli prosvetni tabor, na katerem se je zbralo 2000 ljudi, prebral je pozdravno pismo g. bana dr. Marka Natlačenca, nakar je tabor poslal pozdrave svojim voditeljem g. banu, g. ministru dr. Korošcu in svojemu škofu dr. Rožmanu, nakar je godba zaigrala državno himno. Slavnostni govornik dr. Karel Capuder je v svojem govoru, katerega je večkrat prekinjalo navdušeno vzklikanje, povdarjal: slovenski tabori so se vedno vršili v časih, za Slovence izredno važnih. Važna je tudi sedanja ura, v kateri živimo. Če nečemo odločevati tudi v sedanjih časih mora biti slovenska mladina utrjena v čednostnem življenju, ki naj ureja življenje fanta in dekleta, ki naj ureja življenje na vasi, spoštljivo in ljubimo slovensko kulturo, ki je zrasla v slovenski vasi in oklenimo in posvetimo svoje moči narodni državi Jugoslaviji. Po govoru je bila z odločnim pritrjevanjem sprejeta zaobluba zvestoba krščanskim idealom, slovenski kulturi, kraljevskemu domu, kralju Petru II, knezu namestniku Pavlu, nakar je godba odigrala himno slovenskih fantov, ki jo je pela vsa množica. Tabor je pozdravil g. župan Janez Mrak z jedrnatim rekom: Preteklost mrtva je za nami, bodočnost v naših je močeh, g. Debeljak Franc pa v imenu Zveze fantovskih odsekov z geslom: Kdo more ustaviti poleta naših trum, kdo ima pogum! Hitro je minil čas do popoldanskega nastopa, vaja in kosilo in že so klicali zvonovi k popoldanski službi božji. V-

sta za vrsto je korakala v župno cerkev. Niso vsi mogli vanjo, še daleč po trgu so stale vrste in silna moč ljudskega petja je prevzela srca. Klic: Božja milostna Devica, vseh slovenskih src Kraljica, Marija, Marija, le ti pomagaj nam, le ti pomagaj nam, je stopnjevalo petje v vedno bolj iskreno molitev. Stari možakarji so si brisali solze. Takoj po večernicah so vsi odkorakali na telovadišče poleg društvenega doma. Govor g. prof. Fortune iz Kranja je zopet osvojil vsa srca. Govoril je o slovenstvu. Slovenci smo narod, ki ima vse znake samostojnega kulturnega naroda. To samobitnost smo ohranili skozi stoletja, branili smo se, ko so nas teptali Germani in smo zmagali; branili smo to samobitnost, ko so nas radi tega vlačili izkoreninjenici po ječah in smo zmagali; branili bomo slovenstvo v bodoče zoper kogarkoli, ki ga bo napadel. Besede so vžigale od trenutka do trenutka nakar je godba odigrala državno himno, ki jo je vse ljudstvo pelo.

O telovadbi poročamo da je nastopilo moškega naraščaja 44, ženskega naraščaja 64 mladencev 30, mladcev 32, ženskih članic 82 in moških članov 64. Vaje so bile pri članih in članicah točne, v gibih je bila opaziti že eleganca, pri naraščaju smo se veselili korajžnih gibov drobiža, ki gotovo še ne obiskuje šole. Državna in slovenska misel je bila lepo povdarjena v simbolični vaji: Lepa naša domovina. Orodno telovadbo sta izvajala odseka Ziri in Skofja Loka. Žisek, ki se da doseči, sta v veliko navdušenje udeležencev pokazala brata Voršak in Valant.

Tabor so počastili vsi izraziti predstavniki našega domačega življenja: dr. Kocjan, dr. Kocjantič, ing. Bizjak, dr. Capuder, vsi domači župani, ravnatelj Miklavčič, ravnatelj Kmetič iz Skofje Loke in še mnogo drugih. Po telovadbi se je razvila prijetna domačnost na telovadišču, godba prosvetnega društva iz Logateca je kljub celodnevni naporu pomagala vzdrževati prijetno razpoloženje. Z mrakom se je tabor zaključil brez najmanjšega nerada. V slovesnem razpoloženju je neslo ljudstvo neizbrisne spomine na svoje fantje in dekleta.

Vsem iskrena hvala: govornikom, bratom in sestram, ki so nastopili!

Blagoslovitev spominskega križa pod Storžičem 5. sept. 1937

Vsem je še v spominu smučarska tragedija letošnjega velikonocnega ponedeljka ko je sneženi plaz izpod škarjavega roba na Storžiču zasul skupino smučarjev-tekmovalec. Devet izmed njih je izgubilo svoje mlado življenje, ostali so ušli smrti iz objema. Smrtna žrtev je bila velika. Padli so samo mladi vneti planinci, kateri so hodili vsako nedeljo iskat zabave in razvedrila v planine skupno s tovariši. Sleherno nedeljo po opravljeni nedeljski krščanski dolžnosti so pohiteli v prosto naravo uživati krasote stvarstva, iskat življenj in dušnih moči za težko vsakdanje življenje in delo v tovarni. Vedno veseli, vedno smehljaja-

jočih se lic, vsakemu ustrežljivi fantje so bili. Eden je nadkrižjeval drugega. Fantje in mož, vsi vneti delavci v naših družtvih. Njihovo načrtno polno življenje je prenehalo pod težo mrzlega sneženega plazu, visoko v planinah, katere so neizmerno ljubili, posebno takrat, ko jih je pokrivala snežena odeja.

Naenkrat je med nami s tem strašnim udarcem nastala vrzel, katere ne bo mogoče izpopolniti. Povsod jih manjka. Naše planine, naša tovaršija, vse je prazno, pusto. Spomin na te idealne fante še živi med nami in ne bo preminul. Podružnica SPD v Trzinu je na kraju nesreče pod Storžičem, na mestu kjer sta pri-

govoru! Otroci ne bodo razumeli prav nič, starši se prično pritoževati, še pa oblastno pristopi k tebi, rekoč: „Nemoj govoriti — švabski!“ Ista pesem velja za narodne običaje, književnost, vero. Končno pa se še vprašajmo: Nemci so bili narod do 1918. l. in so ostali narod po vojni. Francozi so bili narod do 1918. l. in so narod zdaj po vojni. Slovenci smo bili narod do 1918. l., narod v stoletnem avstrijskem zatiranju. Po vojni pa naj bi v svobodni državi to nehalo biti? Ne, ves narod nikdar ne pljune na svoje svetinje. Če pa mu jih jemljejo, jih v silo brani. Če mu zavežejo jezik, pa srčnih utripov ne ugase. In ironija, še bolj krčevito se oprijemlje svojega in svoje še silnejše vzljubi. Taka je resnica, samo taka, čeprav je včasih grenka! Dveh resnic pri isti stvari ni!

V ponedeljek 6. sept. obhajamo državni praznik, ko stopi v 15. leto svoje starosti naš kralj Peter II. Neštetokrat smo Slovenci pokazali v težkih prilikah svojo veliko ljubezen do narodne države. To izpoved zdaj ob državnem jubileju ponavljamo.

Bog živi našega kralja Petra III!

Šla plazova skupaj, to je nekako sredi vsega pozorišča, postavila deveterim žrtvam v spomin spominski križ. Križ stoji na malem hričku poleg plazu, je železen, 5 metrov visok, na kamenitem podstavku, v katerem je vžidana spominska plošča z imeni vseh ponesrečencev. Kraj, kjer križ stoji, je 3/4 ure oddaljen od planinske kočje pod Storžičem. V nedeljo dne 5. septembra bo pri križu ob 10. uri sv. maša nato pa blagoslovitev istega.

Vse vabimo, da se te spominske svečanosti udeležite v čim večjem številu.

V slučaju slabega vremena se vse preloži na praznik 8. septembra.

Obrtniki, obrtnice!

8. september se hitro bliža. Naš tabor je tu. Zbrala se bo cela Gorenjska po zastopnikih rokodelskega stanu in njemu naklonjenih prijateljih. Kliče nas dolžnost, da se udeležimo po vseh močeh. Zastopana bo tudi Dolenjska, Štajerska in Notranjska po svojih delegatih. Zato jih bomo sprejeli pristrčno in v lepem številu.

Spored celega dne je sledeči:

Zjutraj sprejem pri vlakih z godbo, nato odhod na Sv. Jošt, kjer bo sv. maša, ki jo daruje č. g. župnik Fran Ks. Finžgar. Imel bo tudi za to priliko primeren govor. Po sv. maši bo tabor. Govore predstavniki in voditelji našega pokreta o vseh aktualnih vprašanjih.

Po taboru bodo pevci zapeli nekaj pesmi, godba pa bo zaigrala par koncertnih komadov.

Za vse, kar nas zanima, bo čas, da se osebno razgovorimo in spoznamo. Ta dan so vabljeni še prav posebno tudi obrtnice, ki vrše važne naloge obrtniškega stanu. Zdržimo se ta dan v veliko družino, ki bo šla z vneto na delo za naše pravice.

Popoldne pa se vrši prosta zabava na Laborah pri Drakslerju, kjer se bodo do odhoda vlakov vsi prav po domače razvedrili, tudi naši gostje od zunaj. Za to bo v vsakem oziru preskrbelo Društvo obrtnikov Kranj.

Smrtna nesreča v severni steni Košute

Dne 25. avgusta t. l. sta se napotila okoli pol desete ure iz kočje na Kofcah na Veliki Vrh z namenom, da preko Korošice in Zelenice prideta na Begunjsko, g. Ivan Kafka, brivski pomočnik in gospa Antonija Grabnar, oba iz Zagreba. Na Vel. Vrhu sta mesto, da bi se spustila po markirani poti proti Korošici, krenila po grebenu v smeri proti Sv. Ani. Nekako v sredini grebena sta zavila v pečine hoteč preko teh priti v dolino. Ta del Košute stene je jako nevaren in prehodni le izvežbanim in opremljenim plezalcem. Ivan Kafka je plezal naprej ter prišel v položaj, iz katerega ni bilo izhoda. Ker spremljevalka ni mogla za njim, je spustila do njega nahrbtnik, obleko in čevlje ter se začela spuščati po drugi smeri navzdol. Do kočje na Korošici je prispela okoli 6 ure zvečer. Od tam je v družbi pastirja govorila z v steni se nahajajočim Kafkom in ga bodrila, naj vztraja na mestu, kjer je, da ona pokliče pomoč iz doline. Okrog 3/4 na osem je z njim zadnjič govorila. Ob tej priliki ji je rekla, da hoče na vsak način do nje, živ ali mrtve. Izročil ji je še pozdrave za svojce ter zaklical: „zbogom“. Takoj za tem se je zaslinalo lobljenje kamenja iz smeri, kjer se je nahajal Kafka. Na ponovne klice se ni več

odzval. Antonija Grabnar je prenočila v pastirski koči na Korošici od koder je drugo jutro z drvarjem šla gledat za ponesrečenecem. O njem ni bilo nobenega sledu.

Okrog pol 1. ure popoldne je prišla Grabnarjeva v Tržič in obvestila o nesreči tržičsko podružnico SPD. Govorila je jako zmedeno in neenako, tako da se ni dalo nič točnega zvedeti od nje. Kljub temu je podružnica poslala tri reševalce (Primožiča, Javornika in Globočnika), kateri so skupno z Grabnarjevo že okrog 4. ure bili na Korošici.

Pregledali so vnožje severne stene, posebno kraj, katerega jim je Grabnarjeva označila, pa o Kafki ni bilo sledi. Zdelo se jim je možno, da je Kafki le uspelo pripelzati nazaj na greben, in da je od tam šel preko Kofe v dolino. Zato so preko sedla Korošice šli na Veliki vrh in dalje na Kofe, kamor so pripeli v trdi noči. Zal pa o njegovi vrnitvi niso tu ničesar vedeli povedati in so z začudenjem poslušali pripovedovanje o nezgodi.

Tretji dan po nesreči t. j. v petek zjutraj je podružnica poizvedovala v Kranju, kjer je ponesrečenec imel opravljene svoje stvari, če se je morda vrnil, pa je dobila negativen odgovor. Sestavila se je nova reševalna ekspedicija (Salberger, Stransky, Javornik, Golmajer in kasneje Zech in Ahaičič), ki je z daljnogledom pregledala steno do podrobnosti, nato pa naskočila steno iz več smeri. Reševalec Stransky je okrog pol četrte ure popoldne zagledal na dnu kotanje razbito truplo Kafke. Ponesrečenec je padel ca 250 m globoko naravnost med skale, v katerih je obtičal. Bil je takoj mrtev. Od mesta, kjer je obležal in do dna stene je še 150 m.

G. urednik, kaj pravite?

Res sem bil v velikih dvomih, ali naj Vam poročam o dogodku, ki sem mu bil priča ored nekaj tedni. Nisem bil v dvomu radi dogodka samega, vendar sem premišljeval, ali bo moj trud zamen ter se bo moje pisanje končalo v vašem — košu.

Mi Kranjčani vedno povdarjamo, da smo "napredni", da skrbimo za ugled mesta in nam je zelo pri srcu tujski promet, ki naj bi prinesel vsaj malo dohodkov našim "obubožanim" someščanom. V resnici pa ni tako. Imamo v svoji sredi ljudi, ki so vse prej kot "napredni". so res napredni v političnem pogledu, po mojem mnenju pa so zelo nenapredni, da še celo nazadnjaški, da ne rečem nekulturni in pobalinski. Da pa ne boste mislili, da pretira-

Z največjim naporom so reševalci Zech, Stransky in Javornik pričeli s spuščanjem trupa preko stene na plaz. Spuščanje je trajalo več kakor tri ure, ter je bil že mrak, ko sa ga spravili do plazu. Teren je tu strm, sestavljen iz krhkih skal, in je skoro zahteval novo večjo nesrečo. Javornik in Stransky sta zletela kake tri metre globoko preko skal in se precej ranila po glavi, rokah in nogah. Iskati sta morala zdravniško pomoč.

Truplo najdenega Kafka so reševalci pustili preko noči pod steno, od koder so ga drugo jutro prepeljali v dolino in dalje proti Tržiču. Pogreb je bil v nedeljo ob 9. uri dopoldne.

Za žene in dekleta!

Na Mali Smaren 8. septembra se vrši občni zbor Ženske kmečke zveze na Mali Loki (bano-vinsko posestvo) na Dolenjskem, Vabijo se posebno članice! Tudi druge žene in dekleta se vabijo s prošnjo, da pristopijo k organizaciji. Gremo skupno z avtobusom, v slučaju večjega števila priglasi, tudi z dvema. Za to se vse one, ki se nameravajo udeležiti občnega zbora in žele peljati z avtobusom, takoj, ZADNJI CAS PA V NEDELJO priglase pri Franji Brodarjevi v Hrastju. Avtobus odpelje iz Kranja (izpred Stare pošte) na Mali Smaren ob 6. uri. Vožnja bo stala za tja in nazaj okroglo 45 Din. Po železnici pa 60 Din do postaje Velika Loka.

Žene in dekleta na plan!

Vljudno vabi — Franja Brodarjeva, predsednica.

in to na ta način, ki ga človek ne bi prisodil najslabšemu črncu v centralni Afriki. Neki naprednjak si je v svoji objestnosti dovolil, da je iz drugega nadstropja vršil na glavni trg — malo potrebo.

Kaj pravite vi na to, g. urednik? Tujec je molčal jaz pa tudi.

OPOZORILO.

Po želji prodaja neka oseba drobno brošuro z naslovom: ODKRITO. Brošura je polna napadov na katoliško cerkev. Ker nepoučenemu

ali neizobraženemu tudi krivični in neresnični očitki lahko veliko škodujejo in mu povzročijo težke dvome, je cerkev v skrbi za svoje vernike prepovedala: kupovati, prodajati, širiti, čitati ali shranjevati vse take spise, ki napadajo katoliško cerkev. Verniki so pod grehom dolžni to cerkveno zapoved izpolnjevati. Če bi se torej pojavil kak prodajalec omenjene brosure v kršćanski hiši, ga je treba brezpogojno odkloniti. Za duše vernikov so pred Bogom odgovorni duhovniki oziroma dušni pastirji. Toliko v vednost in ravnanje vsem zavednim katolicanom!

Tedenske novice

Fantovski odsek Kranj vabi svoje člane na prvi fantovski sestanek, ki se vrši v torek dne 7. septembra 1937. v knjižnici Ljudskega doma, ob 8. uri zvečer. Na programu je važno fantovsko predavanje, zato naj se po možnosti vsi člani udeležijo sestanka. Predsednik.

Avtobusni izlet v Benetke! Odhod iz Kranja dne 12. septembra ob 4. uri zjutraj preko Ljubljane, Planine, Postojne, Gorice, Redipuglie, Doberdoba in Mestre. Odhod 13. septembra ob 14. uri preko Tržiča in Trsta. Cena vožnji z dovoljenjem, prehrano in prenočitvino samo 350.— Din. Prijave sprejema trafik Mira Mrak do 9. septembra.

V soboto se je poročil ing. g. Valenčič Boris z gđ. Lundrovo. Čestitamo!

Menda ni kraja v Sloveniji, kjer se ne bi vedelo za največjo tombolo v državi, ki jo vsako leto priredi kranjska gasilska četa. Kakor vsako leto bodo tudi letos priredili kranjski gasilci tombolo, ki bo pa presegala vse dosedanje po izredno srečno izbranih in res dragocenih dobitkih. Glavni dobiček bo kakor vsako leto nov avto. Za letos so kupili avto znamke Opel-Kadett v vrednosti 36.500 Din. Za drugi dobiček je motorno kolo znamke Hecker v vrednosti Din 6.700, za tretji dobiček pa motorno kolo znamke Miele v vrednosti Din 5800. Pri letošnji tomboli, ki se bo vršila dne 3. oktobra popoldne ob 3. uri bo novost 4. dobiček in sicer popolnoma opremljena moderna kopalnica. Potem bodo kot dobitki še moderna spalnica, zložljivi kajak (čoln), opeka za stavbo, muško, žensko in otroško kolo, sod olja, več zabojev mila, razni športni predmeti ter nad 600 dragocenih daril. Tablice so v predprodaji v vseh mestih na Gorenjskem. Novost je letos

tudi ta, da so vsi večji dobitki razstavljeni v Ljubljani na velesejmu v posebnem paviljonu. Tak način reklame bo prav gotovo imel tudi dober uspeh. Cena tablicam je 4 din v predprodaji, na dan tombole pa 5 Din.

Izšla je knjiga

Šenčurski dogodki

Cena brošurani knjigi je Din 20.—, vezani Din 30.—, po pošti 3 Din več.

Naroča se pri

Tiskovnem društvu v Kranju.

Solo obvezni vajenci: pohajanje v obrtno šolo Nalog banske uprave.

V obrtno nadaljevalno šolo v Kranju so obvezni hoditi vajenci onih mojstrov, kateri obrt izvršujejo v naslednjih okoliških vaseh, te vasi so v občinah: Kranj, Predoslje, Stražišče, Senčur, Naklo, Besnica, Trboje.

1. Bobovk, Britof, Huje, Ilovka, Kokrica, Orehoviče, Primskovo, Rupa, Srakovlje, Čirčiče, Gorenje, Klanc.
2. Breg, Drulovka, Zg. Bitnje, Šmarjetna gora, Orehek, Stražišče.
3. Mile.

Gorenjci nosijo TIVAR-jeve obleke, ker so dobre in poceni

TIVAR OBLEKE

Mimica Zagorska:

Pod Triglavom

(Zgodovinska povest iz l. 1415. v dobi kmetskih uporov na Gorenjskem.)

(Dalje)

Že od nekdaj smo imeli po gorah prost lov s pastmi, zanjkami in vrvmi na divje kose in kune. Gospod Kraig pa je brez vzroka in pravice pasti razdel, jih na en dan petindvajset sasekal in kar jih še dandanes dobi, jih da sesekati in nas moti pri lovu. Vsakdo okoli nas lovi divjačino in mi, kraljevi podložniki, bi je ne smeli. In poleg jezera bivajoči bi ne smeli loviti rib?

Opisali smo vam nekatere izmed premnogih krivic, ki jih moramo molče prenašati dan za dnem. Vaša svitlost naj pokara gospoda Kraiga in ga opomni, naj se drži urbarskih zapisov, drugače bomo morali z oboroženo roko zahtevati "stiaro pravdo".

Blejski kmetje."

Krojač je pismo prebral in ponosno pogledal po navzočih.

"No, kaj sodite o tej stvari?"

"Dobro si zapisal", ga je pohvalil Podgorec, "mislim, da tudi briksenški škof ne bo mogel ostati gluhi in slep."

"Dobro. Toda s tem ste rešili šele vprašanje blejskih kmetov. Kaj pa mi, ki spadamo pod Waldenburg?" je nejevoljen vprašal Jurče.

"Prav da si nas spomnil", je rekel Podgorec. "Toda ti bi moral vedeti, da Ortenburžana s pismi še malo ne bomo ukrotili. Pri njem bosta morala peti cepec in sekira. Ortenburžan je zvit kot ovnari, tista vražja njegova babnica pa še bolj, a vseeno jih bomo ukrotili z božjo in svojo pomočjo. Le to vam povem, iščite zaveznikov in pazite, da ne bo kateri med njimi Judež."

"Gotovo. Mi moramo gledati nato, da se kmalu združimo z Bohinjci. Vsak zase ne pomeni nič, če se bomo pa združili, so gradovi v veliki nevarnosti, da se jim stekajo zadnji dnevi."

Krofasti krojač je zvil pergament.

"Kdo bo to nesel škofu v Briksen?"

Uporniki so se spogledali, nobeden ni maral iti na dolgo in odgovorno pot. Nazadnje je odločil Podgorec. "Tebi, krojač, jezik najbolj gladko teče. Pa tudi okoli gospode si že hodil, znaš se tako obrniti, da je takina gospodom všeč. Najboljše bo, če greš kar ti na pot."

"Naj bo", je rekel krojač, ki se mu je zdelo imenitno, "In mi smo se bali, da tebe več ne aajdemo pri življe-

da so mu poverili tako važno nalogo. "Precej zjutraj bom odšel iz Radovljice."

Môže so vstajali in se začeli odpravljati domov.

"Če se bomo imeli kaj posebnega pogovoriti, vam bom že sporočil po beraču Jakobu," je naročal Podgorec in jim voščil lahko noč.

Drug za drugim so izginili v temno noč.

III.

"Juhuhu!"

Zavriskal je mladi, zali tovarnik Anžon in si popravi širokokrajni klobuk, na katerem je imel šop cvetja. Konji so enakomerno stopali po široki cesti in tovarniki so šli ob njih. Kamniški Anžon je vozil prvi, za njim so šli še trije drugi. Tovarnik Peter je odgovoril tovariša.

"Pa si kaj dobre volje, Anžon."

"Hm, kaj bi ne bil. Ali mi je kaj slabega? Tovarnik sem in ves svet je moj." Spet je zavriskal, potem pa glasno zapel:

"Tam gor' na Koroškem pa lipa cvete,
pod lipo sedelo je mlado dekle,
po licih so tekle ji grenke solze."

Anžonov čisti glas je zaplaval čez polje proti Radovljici. Zanjice po polju so vzdignile glave iznad ječmena in prislunhile pesmi. Vse so poznale po glasu mladega Kamniškega Anžona, ki je tovoril že dve leti. Tovarnik je bil vesel, ker so ga dekleta občudovala in je še naprej pel:

"Prišel mimo nje je tovarnik mlad,
on deklečo zalol imel bi rad,
obstal je, povprašal jo je:

"Povej, zakaj jokaš, dekle?"

"Juhuhu!" Anžon je nehal peti in je raje zavriskal. Njegov vrisk je zaplaval v temne, bukovne gozdove, razlil se čez polja in travnike, pa odhitel prav v dolino do bistrice Save.

Tovarniki so prišli med prve hiše. Ljudje, ki so jih poznali, so prihajali na prag in jih pozdravljali. Za Anžonom so zrla mlada dekleta, on pa je ponosno vzdignil glavo in se ni menil za njih poglede. Ob beli cesti je stala gostilna, vabila je mimoidoče. Peter je požrl slino.

"Ali bomo kaj počivali pri Bregarju?"

"Kakor vas je volja," je menil Anžon, "konji so res že trudni."

"In mi tudi. Od Skofje Loke še nismo nič počivali."

Obstali so pred gostilno in privezali konje. Bregar je prišel na prag in jih vabil notri.

"Le v hišo, le v hišo, prijatelji! Dolgo vas že ni bilo pri meni. Mislim, da ste se že zgubili nekje."

"Ju, pa si še pri trdnem zdravju. Oženil se še nisi, Bregar?"

Ostir je sklenil roki in se čudil.

"Mene vprašuješ če sem se oženil? Kaj pa vendar misliš, Anžon? Kmalu se bom oženil, saj bo prišla bela nevesta, smrt, pome."

"Kaj bi tako mislil! Smrt in ženitev ne gresta skupaj."

"Ženitev je uganitev, zato se nisem nikoli več menil za ženske, odkar mi je žena umrla."

"Gotovo se nista preveč prijazno gledala."

"I, ne vem, kako bi rekel. Zenske so vse jezične in zbadljive."

"To je pa res. Veš, Bregar, jaz sem slišal na Dolenjskem o neki ženski, ki je imela tako strupen in trdoživ jezik, da so ga ji morali po smrti posebej ubiti. Dvanajst klafter globoko so ji ga pokopali, pa še ni mogel mirovati."

Bregar in tovarniki so se smejali in ostir je zopet vabil:

"No, le notri pojdite, fantje. Danes imam tako vino, da ga je treba izpiti samo majolko, pa si dolre volje, da nočes nikamor več."

"Takega pa mi ne maramo. Kako bomo pa šli naprej?"

"Če vam tisti ne bo všeč, bomo pa drugega natočili. V Radovljici nimamo praznih sodov in me slabega vina, saj tudi k nam pride sam walburški valpet Ziga."

V hiši sta pila Jurče iz Vošč in Aleš z Lancovega. Pri peči je ležal berač Jakob in mirno spal. Bregar je hitro prinesel vina in ga je postavil pred žejna tovarnika. Anžon je prvi nagnil nekoliko.

"Hm, dobro vino, samo malo preveč krščeno je."

"Kakor je Bog v nebesih, jaz ga nisem niti kapljico zalil."

"Nikar ne kliči Boga za pričo, da se ti ne primeri, kakor tistemu nemškemu vitezu, ki je klical Boga za pričo svojim lažnjivim besedam, pa se je s konjem vred udril v zemljo."

"To je le bajka."

"To je bilo tako resnično, kakor gotovo imaš krščeno vino. Kako si ga pa krstil? Z vodo, kajne, kakor po navadi?"

"Tovarniki so mi ga pripeljali iz Vipave."

"Čudno. Pil sem v Vipavi že boljše vino."

"Kaj boš zabavljaj, Anžon," ga je miril Miklavč.

"To le tako pravim, da nam bo hitreje popoldne prešlo. Jurče in Aleš sta si ogledovala znanca tovarnika in Jurče je zaklical:

"Odkod pa greste danes?"

"Čudno vprašuješ, Jurče," se je norčeval Anžon. "Ali ne veš, da tovarniki po celem svetu hodijo in za nos dekleta vodijo. Tebi bom pa vendar povedal, da gremo s Hrvaškega in tovorimo vino za gospode na blejskem gradu, ki ne marajo kisle pižave."

4. Okroglo, Polica, Pivka, Struževno.
5. Rakovica, Zabukovje.
6. Hrašnje, Prebačevno.

Te občine morajo v sorazmerju s tamkajšnjimi vajenci prispevati k obrtni-nadaljevalni šoli ter so obvezni vnesti ta znesek v svoj vsakoletni proračun, kot prispevek za kritje stroškov te šole.

Odredbasanske uprave.

V interesu strokovne izobrazbe obrtnega narščaja na podstavi §§ 25 in 298 zakona o obrtnih in čl. 35 uredbe o organizaciji strokovnih nadaljevalnih šol, da mora vsak učenec-vajenec do polne dovršitve učne dobe posejati šolo, tudi če bi med šolskim letom dopolnil 18. leto starosti, se ne smejo pripustiti k pomočniškemu izpitu, dokler niso izpolnili teh pogojev in tako zadostili jasnim in ne dvomnim predpisom § 25 zakona o obrtnih. S tem je povedano to, da mora vsak vajenec do konca učne dobe pohajati v šolo, ne oziraje se na starost, seveda velja to samo za one, ki so obvezni posejati šolo. Ker se od sedaj naprej one vajence ne bo smelo več pripustiti k skušnjam, ki ne bi imeli šolske odpustnice. V interesu mojstrov je, kakor tudi vseh šolo-obveznih vajencev, da skrbje za to in da tem predpisom zadostijo. Tudi se naračajo mojstrom, da jemljejo v uk seveda po možnosti vajence le med počitnicami to je od junija do oktobra. To sicer ni obvezno, vendar se v interesu šolskega pouka to priporoča. Vajenci, kateri so obvezni dobiti pri okrajnem zdravniku potrdilo (vprašalno polo), ki dokazuje, da je vajenec za dotično stroko sposoben. Brez te pole, oziroma potrdila, združenje učne pogodbe ne bo potrdilo.

Mizarjski tečaj v Kranju se vrši v nedeljo dne 5. septembra t. l. Ob 8. uri zjutraj v tukajšnji tekstilni šoli. Vabimo vse mojstre mizarje, da se tega tečaja sigurno udeležijo. Tečaj se bo vršil brezplačno. Prijavijo naj se v pisarni Skupnega združenja obrtnikov v Kranju.

Čevljarjski prikojevalni tečaj se začne v ponedeljek dne 6. septembra t. l. ob pol 9. uri dopoldan v tukajšnji tekstilni šoli. Ker je tečaj za vsakega čevljarja velike važnosti udeležbo vsakemu toplo priporočamo. Prijavlja se v pisarni Skupnega združenja obrtnikov v Kranju.

Jesenska prireditve Ljubljanskega velesejma je letos od 1. do 12. septembra. Za to prireditve je generalna direkcija državnih železnic dovolila polovično vožnjo in sicer za potovanje v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 17. septembra. Na železniški odhodni postaji je treba kupiti poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico za Din 2.—. To izkaznico v Ljubljani potrdijo ter izdajo velesejmsko legitimacijo, nakar ima obiskovalec brezplačen povratek. Jesenski Ljubljanski velesejem podaja sledeče: Razstavo slovenskega novinarstva. Etnografsko in misijonsko razstavo „Indija“. Gospodinjstvo razstavo „Materi za otroka“. Umetnostno razstavo slovenskih likovnih umetnikov. Cvetlično razstavo, vzoren vrt. Razstavo eksotičnih ribic in razstavo metuljev. Razstavo malih živali. Razstavo pernatih in dlakastih divjadi naših gozdov v posebnem živalskem vrtu. Razstavo industrijskih in obrtnih proizvodov. Tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev bo 12. septembra. Obiskovalcem je na razpolago tudi lepo zabavišče in variacije s prvovrstnimi atrakcijami.

TRŽIC

Obrtno združenje v Trzinu obvešča, da se pomočniški izpiti kakor tudi vpisovanje novih vajencev vrši v nedeljo dne 12. septembra ob 9. uri dopoldne v zadržnih prostorih gostilne Šter, in ne na praznik 8. septembra, kakor je bilo prvotno določeno.

Obrtniški tabor na sv. Joštu. Na praznik dne 8. septembra se vrši I. gorenjski obrtniški tabor na Sv. Joštu pri Kranju. Ker so se že vršili tabori vseh različnih stanov, zato je sveta dolžnost vseh tukajšnjih obrtnikov iz Trzica, kakor tudi iz okolice, da se v čim večjem številu udeležijo tega velikega tabora, kateri se prične ob 9. uri s sveto mašo, katero daruje vsem znani pisatelj g. župnik Franc Ks. Finžgar. Po končani sv. maši bo pred cerkvijo zborovanje obrtnikov, na katerem bodo zavedni in ugledni voditelji obrtniškega področja določili program in obrazložili smernice, kako iti za začetnimi cilji, da bomo obrtniki v svojih stanovskih zadevah končno vendarle odločali sami.

Zato vabimo vse člane in članice vseh tukajšnjih obrtnih združenj ter vse ostale tovariše obrtnike, da se tega tabora udeležijo v kar večjem številu. Tabor se vrši ob vsakem vremenu.

Odhod iz Trzica s prvim jutranjim vlakom, ki odhaja ob pol 6. uri, ter bo ob 7. uri skupni odhod iz postaje Kranj vseh udeležencev na Sv. Jošt.

Pripravljalni odbor ustanavlja v Trzinu novo obrtno organizacijo pod naslovom: „Društvo slov. obrtnikov v Trzinu“. To društvo je nepolitično in zgrajeno na popolnoma čisto obrtnih temeljih, ter na trdno katoliško slovenski podlagi. Ima edini namen potoma svoje matične centrale „Zveze slovenskih obrtnikov“ in obrtnega odseka pri zbornici boriti se za pravice in težnje obrtniške.

To društvo obrtnikov, kakor tudi zveza nima

nikakega osebnega naslova, kakor se je to dosedaj izvajalo pri drugih obrtnih organizacijah, temveč je nositelj te nove organizacije res slovensko obrtniško samo. Cilji te organizacije so in bodo samo delo in borba za procvit in napredek obrtnega stanu. Zato Vabimo vse tukajšnje in okoliške zavedne obrtnike, da pristopijo v to društvo obrtnikov, čigar prijave sprejema zastopnik pripravljalnega odbora Leopold Valjavec, krojaški mojster v Trzinu.

Pravila tega društva so vložena in čim bodo potrjena od oblasti, bo sklican ustanovni občni zbor, katerega bomo pravočasno objavili po časopisih.

ŠKOFJA LOKA

Popravljalna pot. Občinska kolovozna pot, ki veže banovinsko cesto z mostom na Studencu pod hišo g. Sušnika, je bila že več let v zelo slabem stanju. Ob deževnem vremenu, je bila zaradi ogromnega blata sploh za pešce neporabna. Sedaj pa, ko so podrli zid pred Kapucinsko cerkvijo, so od tega zidu na to pot na visoko navozili ometa, ostankov opeke in drobnega kamenja. Čez vse to pa so navozili droben pesek, tako, da je pot sedaj zelo lična in lepa za oko, pa tudi dovolj trdna, ker na nji ni posebno velikega voznega prometa. Naše ulice in pota, se zadnji čas res lepšajo in zboljšujejo, kar gre predvsem zahvala modremu gospodarstvu na naši občini.

Kr. banska uprava je nakazala za škarpo pri Kap. mostu zopet Din 50.000. Ta škarpa, ki bo v delu od hiše g. Hafnerja do šupe istega kmalu gotova do dobila na svojem vrhu prav lep zaključek. Na sedanji kameniti zid se bo do višine ceste napravil betonski nastavek, v katerega bo pritrjen hodnik za pešce z ograjo, približno tako kot na Kap. mostu. Tak zaključek škarpe bo prav lep in bo vsi okolico povzdignil.

Poprava ceste v Selško dolino. Že drugo leto popravljajo cesto v Selški dolini, ki je bila prej v zelo slabem stanju. Bivša JNS, pa tudi bivši cestni odbor pač nista imela smisla za dobrobit ljudstva. Današnji načelnik Zihel Matevž pa je takoj uvidel, da se mora cesta temeljito preurediti in popraviti, da bo ustrezala velikemu prometu Selške doline. Dela so letos že toliko napredovala, da se že popravlja proti Praprotnemu. Cesto popravljajo na način, kakor so pred leti popravljali cesto na kolodvor. Pri Praprotnem bodo začeli graditi velik železobetonski most čez Selščico. Z gradnjo tega mostu, ki bo stal veliko nižje, kakor sedanji leseni most, bo tudi cesta skrajšana za precejšen del, ker odpade ves veliki ovinek od napajališča do starega mostu. Nova cesta bo vzela ravno črto nekako od napajališča, čez Leščico do Praprotnega. S tem bi cesta s temeljito popravilo, ki je v teku vsaj delno odgovarjala zahtevam tujeskega prometa, posebno še, ker mogoče ne bo več dolgo, ko se bo Selška dolina z novo cesto zvezala z Bohinjem.

Korajžni fantje v Črnem vrhu nad Škofjo Loko, so si tudi ustanovili Fantovski odsek. Že v Gorenji vasi se jih je nekaj pojavilo v kroljih. Pa pravijo, da jih bo kmalu še več, ker med fanti v Črnem vrhu vlada za odsek veliko navdušenje. Veseli smo naših sosedov, ker dokazujejo, da je slovenska katoliška misel prodrla že prav v sledujo gorsko faro. Bog vas živi fantje!

Nesreča s kolesom. V nedeljo 29. avgusta okoli 11. ure se je pripeljal po grabnu navzdol g. Kalan Jakob, hlapec pri Hafner Jožefu, bivšemu županu, in je zavil na Spodnji trg. Pred Društvenim domom, mu je nenadoma spodrsnilo, tako da je padel. Padeč je bil tako silen, da je imenovan udaril z glavo ob cesto in obležal nezavesten na tleh. Prisotni, ki so videli padeč, so mu takoj priskočili na pomoč, ter ga takoj odnesli v vežo gospe Finžgarjeve, kjer so ugotovili, da ima precejšnjo rano na eni. Poklicani dr. Ivan Hubad je ponesrečencu, ki se je medtem zavedel, očistil rano ter ga obvezal, nakar so ga spravili v domačo oskrbo.

Nesreča pri gradnji šole. V Retečah pri Škofji Loki, gradi občina novo moderno šolsko poslopje. Ko so delavci v četrtek kopali temelje za stavbo se je nenadoma odrgala zemlja, ki bi bila kmalu podsula 6 delavcev. Vendar pa se jih je 5 na klic nekega tovariša, ki se je nahajal zgoraj, hitro umaknilo, šestega pa je zemlja razsula. Delavci so mu hitro priskočili na pomoč ter ga izkopali iz zemlje. Vendar je delavca zemlja precej poškodovala, ter mu zlomila ključnico. Prepeljali so ga v bolnico.

Umrla je v starosti 25. let v Klobovsovi ulici 10, gdč. Fojkar Marija. Že dalj časa je bolehal za jetiko, sedaj pa je to mlado, vdano življenje Vsemogočni poklical k sebi po plačilo! Gospod, daj ji uživati večno življenje!

Pričetek šolskega leta. Za dekliško meščansko šolo pri uršulinkah v Škofji Loki bo otvoritvena služba božja 10. septembra ob 8. uri, takoj nato pouk. Gojenke naj pridejo v zavod najkasneje dne 9. septembra. Istega dne se pričene tudi zasebni trgovski tečaj in zasebni trgovski tečaj in zasebni nemški tečaj, ki omogočata šoli odraslim dekletom višjo za vsakdanje življenje prepotrebno izobrazbo.

Kmetijsko — gospodinjstvo šola. Za škofjeloški okraj bodo z dovoljenjem kraljevske banske uprave uršulinke v Škofji Loki z novim šolskim letom otvorile šestmesečno kmetijsko-gospodinjstvo šolo. Šolsko leto traja od 1. oktobra do 1. aprila. Sprejemajo se dekleta kot gojenke, a tudi kot zunanje učenke. Prijave za vpis sprejema uršulinski zavod v Škofji Loki še ves mesec september. Pojasnila se dobe istotam.

PODBREZJE

Prosvetno društvo bo uprizorilo na Mali šmarin, 8. septembra igro Jurij Kozjak. Igra bo igrana ob 7. uri zvečer na Taboru pred cerkvijo ob razsvetljavi reflektorjev. Bo zelo zanimiva, saj nastopajo v njej jezdec, vitezi, beli menihi, Turki in drugi. Pokazala nam bo 15. stoletje — dobo turških vpadov v naše kraje. V slučaju slabega vremena se bo preložila na prihodnjo nedeljo, 12. septembra.

PREDOSLJE

„Gorenjec“ je že poročal o pripravah, ki se vršijo pri nas za veliko slovesnost, ki bo v nedeljo dne 5. septembra. Naši gasilci bodo namreč ta dan blagoslovili novi gasilski dom, ki so ga sedaj dogradili. Treba je bilo mnogo truda in dela, požrtvovanja in nesebičnosti, vendar imamo sedaj zadoščenje vsi, ko stoji naš novi gasilski dom v ponos gasilcev in cele vasi. Pa ne samo to. Pokroviteljstvo blagoslovitve je izvolil sprejeti Nj. kralj. Visočanstvo knez namestnik Pavle. S tem ni samo pokazal svojega velikega razumevanja za delo gasilcev, temveč jih je visoko odlikoval s tem svojim dejanjem. Upamo, da se bodo naši gasilci vedno zavedali visoke časti, ki so jo postali deležni in da bodo znali ceniti naklonjenost, ki jim jo je pokazal naš priljubljeni sosed in lahko rečemo tudi vaščan, saj njegov dvorec nosi hišno številko z naslovom naše vasi.

Vsa slavnost se bo razvijala po sledečem sporedu: ob 15. uri bo sprejem gasilcev tovariških čet. Prihleti jih bo mnogo ta dan v Predoslje, da z nami manifestirajo za lepo načelo vseh gasilcev: ljubezni do bližnjega. Kranjska gasilska župa je odredila za ta dan obvežen župni zlet vseh čet kranjskega okraja. Nastopili bodo tudi z orodjem, videli bomo ročne brizgalne na voh, pa tudi moderne motorne brizgalne na avtomobilih in najmodernejšo avtoletstvo. Obenem s proslavo blagoslovitve gasilskega doma bo torej tudi revija orodja gasilcev kranjskega okraja, v kolikor se pač more z ozirom na varnost od požara ta izvršiti.

Ob pol 2. uri bodo v farni cerkvi slovesne litanije. Po litanijah bo na prostoru med župniščem in društvenim domom vse pripravljeno za sprejem botra g. bana dr. Marka Natlačenca in botrice g. Milke Zabretove. Oba bosta sprejeta ob 14.15. uri. Sprejem visokega pokrovitelja bo ob pol 3. uri pred kapelico. Po pozdravih se bodo častni gostje podali pred gasilski dom, kjer bo naš č. g. župnik izvršil blagoslovitev. Blagoslovitev se bodo udeležili tudi višji gasilski funkcionarji iz Kranja in Ljubljane. Po končanem govorih bo mimohod vseh gasilcev v pozdrav častnim gostom. Ko bo končan oficijelni del proslave, bo prosta zabava. Upamo, da bodo vsi zadovoljni, ki nas bodo v nedeljo obiskali.

NAKLO

Pri nas se nekateri ljudje razburjajo, ker ni občina dovolila zaprosene veselice in pravijo, da se naša občina — edina menda na svetu — brani denarja. Misli namreč na prijavnino veselice.

Mi smo pa popolnoma drugega mnenja. Smatramo, da bi bilo pametno in celo potrebno, če bi tudi druge občine omejevale tako pogosto prirejanje veselice. Mar se mora res že v nedeljo izsesati iz delavca denar, ki ga je komaj v soboto prejel? Kaj je tako prirejanje veselice in popivanje pozno v noč res edini način, s katerim naj se opomore neko društvo?

Smatramo, da je moralna škoda tega pomočevanja in plesa pozno v noč mnogo večja, kot pa onih 5 kovačev, ki naj jih dobi občina kot prijavnino za veselico.

Luč z gora. V nedeljo 5. septembra vprizoriijo naklanski študentje ob 3. uri popoldne v Stari šoli v Naklem dramo „Luč z gora“, pre-

tresljivo zgodbo iz dijaškega življenja. Igrali so že preteklo nedeljo in to z velikim uspehom. Pridite!

Nabiralna akcija. Poročajo nam, da bosta 7. septembra ob 5. hodila dva opolnomočena z nabiralno polo in nabirala milodarov ali pa magari kar „kotenine“ za oblačilo nekega dolgega „režeza“. Do zdaj je namreč letal okrog po vasi vedno brez straje in ker je mraz blizu, se bomo jima za njegovo črno kožo. Zato bi mu radi pomagali.

TRATA - GORENJA VAS

Prosvetno društvo na Trati prosi vse gg. fotografe, ki so slikali nedeljski tabor, da mu odstopijo proti odškodnini p 1 izvod slik za društveni arhiv.

Vsak mesec od 3. do 10. teden

ostankov

Svile, delenov, modno-volnenih kamgarna štofov, belega blaga, brisač, za rjuhe, okorfodov itd. — Zelo ugodno znižane cene!

Crobath — Kranj

KULTURA

Za naše ljudske odre so zasluge „Založbe ljudskih iger“ v Ljubljani danes že nesporne. Založba razpošilja te dni svoj prospekt za peti letnik (1937—38), kjer točno označuje smer svojega dela: „Ljudski oder si prizadeva že štiri leta za vrnitev naših odrov k praviim starim slovenskim narodnim in verskim osnovam; za oživenje vseh dragocenih ostankov slovenske ljudske dramatike od njenih prvih oblik v narodnih običajih do Drabosnjakovih iger; za pravo ljudsko igro, ki naj vzraste iz prerajenega narodnega in verskega občestva, predvsem iz fare, ki je občestvo Cerkve v malem; za apostolat z igro povsod: v mestu, na kmetih, med delavstvom, med mladino in otroki; — proti brezidejnemu posnemanju velike umetnosti in proti vsakršnemu poseganju v delokrog poklicnega gledališča; proti duševno ozkemu in proti koristoljubnemu igranju; proti vsakršni plehosti, proti vsakršni plaži, dobronamerni in laži vzgojni ali trgovsko preračunani; proti vsakršnemu odrskemu zvezdnistvu; proti malomeščanskemu odrskemu diletantizmu sploh.“ Obžalovati je, da nepotrebne igre v zbirki „Ljudske igre“ (ki je dosegla že dvajset zvezkov) zaradi težav ne izhajajo več redno, ampak poslej le še po potrebi in priložnosti. Zato pa bo revija „Ljudski oder“ izhajala v šestih zvezkih po 40 strani, tako, da bo obsegal celotni letnik vsaj 240 strani drobnega tiska, za kar letna naročnina 80 dinarjev (pri naročilu 10 izvodov na skupni naslov za vsakega le 60 dinarjev) in za inozemstvo 3 USA dolarje res ni pretirana. Najbolj dobrodošli bodo pač teksti raznih iger, nastopov, deklamacij, ki bodo zavzemali v vsakem zvezku večina prostora. Pa tudi druge rubrike, ki o njih poroča prospekt, bodo prinašale kakor doslej gradivo, ki ga ne srečamo sicer v nobeni slovenski reviji. — Kdor deluje na naših ljudskih odrih ali se sploh za gledališče zanima, mu bo branje „Ljudskega odra“ ne le v korist ampak tudi v užitek. Zato ga toplo priporočamo. — Naroča se pri „Založbi ljudskih iger“, Ljubljana Zarnikova ulica 16, ki na zahtevo pošlje obširni prospekt.

Legitimacijske slike za dijake

najlepše in najjasnejše pri fotografu

Jug - Kranj

Kmetijsko

TRŽNO POROČILO.

Pšenica: Pridelek je za 30% manjši kakor v lanskem letu. Kljub dobrim cenam ni od producentov nobenih ponudb, vsled česar mlini težko krijejo svoje potrebe. Cena Din 175.— za 100 kg, franko nakladalna postaja v Bački ali Banatu, presega svetovno pariteto. Samo po sebi je umerno, da je tako visoka cena mogoča le zato, ker država favorizira potom „Prizada“ vnovčevanje produktov v južnih pokrajinah.

Koruzi: Pričakuje se rekordna letina. Ravnotako je še veliko stare koruze na zalogi. Povpraševanje je živahno tako, da bo cena poskočila za nekaj par.

Fižol: V vsej državi je letina zelo dobra ter je tudi ponudba s strani producentov velika, vendar so možne kupčije samo po nizkih cenah. Ta teden je cena za beli sremski in baški fižol padla za 20 par pri kg in je možno, da se bo še znižala. Za barvasti fižol je cena padla za 40 par pri kg.

V Sloveniji je letina kvantitativno dobra, vendar je fižol vsled mnogega dežja pegast tako, da se mora tega za izvoz povečini šele prebrati, ker ga drugače izvozniki ne prevzamejo. Italija je dala Jugoslaviji do vključno koncem

B. Rangus

zlatar in sodni cenilec
v KRANJU

**Vpogled
neobvezen!**

Ure, zlatnina, srebrnina, očala, jedilno orodje, nalivna peresa, kristal stekla itd. Vsa v to stroko spadajoča popravila se strokovno pod jamstvom točno izvrše. - Kupujem staro zlato in srebro.

Zahtevajte cenik!

decembra en kontingent za skupno samo ca 100 vagonov fižola, od tega bo odpremljenih že ca 70 vagonov iz Hrvaške in Bačke, tako, da ostane za Slovenijo od tega kontingenta samo 30 vagonov.

Fižol ribničan notira za dobro blago 1.60 do 1.70, mandaloni Din 1.75 do 1.80 za kg, za pe-gasto blago se plačuje manj!

Krompir: V Sloveniji je pridelek za 40% višji kakor v lanskem letu. Kvaliteta je prvovrstna, toda lahko še škodi deževno vreme.

Na Stajerskem notira roza krompir iz okolice Pragerskega 45 do 50 para, beli „Snefloken“ 35 par, v Slavoniji pa notira roza krompir 40 do 42 par, beli „Ella“ 45 par, v Leskovcu notira roza krompir najboljšje kvalitete 55 par, druga kvaliteta 45 par. Povpraševanje po krompirju je malenkostno, cene pa vsled velike ponudbe producentov padajo. Izvoz v Italijo ne pride v poštev, ker pošilja Madžarska najboljši krompir po Lit 28.— za 100 kg franko Trst.

Gorenjski krompir Oneida in Rožnik še ne notirata. Vsekakor bi bilo potrebno, da država nekaj ukrene in da omogoči, da tudi slovenski kmet vnovič svoje prideleke po boljših cenah. V drugih državah dobe izvozniki izvozne premije, pri nas pa morajo izvozniki plačati visoke takse, razen tega pa morajo dati Narodni banki en del prejetih deviz po nižjem tečaju. Tako se ovira pri nas izvoz! Skrajni čas je, da se pomaga slovenskemu kmetu, da bo lahko prodal svoje prideleke po boljših cenah.

Zelje: V vsej državi so gosenice skoro popolnoma uničile zelje ter je povzročena milijonska škoda. Zelo se čudimo, da ni oblast pravočasno opozorila kmete na to nevarnost in da ni oskrbela potrebnih preparatov za uničevanje gosenic. Bila bi prihranjena kmetijstvu milijonska škoda.

Cena za zelje je Din 1.50 do 2.— za kg.

Les: Izgledi za izvoz našega lesa so zelo dobri ter je veliko povpraševanje po žaganem lesu in drvi. Cene se naprej višajo. Toda moramo ugotoviti, da se pri razdelitvi kontingentov daje prednost nekaterim velikim tvrdkam z židovskim kapitalom, med tem ko se slovenske tvrdke zastopavljajo. Razen tega je potrebno, da se reducira vozina za les iz Slovenije na Sušak za najmanj 50%.

DELAVSTVO

ZAVAROVANJE ZA ONEMOGLOST, STAROST IN SMRT.

S 1. septembrom 1937 prične izvajanje zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Delodajalce in delavce prosimo, da prečitajo in upoštevajo sledeča navodila:

I.

Kdo bo zavarovan za onemoglost, starost in smrt?

Praviloma se bo izvajalo zavarovanje za onemoglost, starost in smrt za vse osebe, ki so zvezane zavarovanju za bolezen, vendar s sledečimi izjemami.

Od dolžnosti zavarovanja za onemoglost, starost in smrt so izžete osebe:

1.) ki so dne 1. septembra 1937 že dopolnile 70. leto starosti;

2.) osebe, ki bodo prejemale 1. septembra od države, samoupravnih teles, iz fondov in naprav javnopravnega značaja ali od Pokojninskega zavoda rento vsaj v znesku 1.500 dinarjev na leto;

3.) osebe, ki so zavarovane pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani.

Delodajalci morajo zato prijaviti uradu pravočasno, najkasneje pa do 1. septembra vse one osebe, ki so pri njih zaposlene, pa so že prekoračile 70. leto starosti, kakor tudi osebe, ki bodo 1. septembra prejele rento od ene gori navedenih ustanov. Te prijave so potrebne zaradi tega, da zanje urad ne bo predpisoval prispevkov.

Za osebe, ki so zavarovane pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani, bo Pokojninski zavod sam predložil Okrožnemu uradu prijavo in za prijavo teh oseb ni treba skrbeti delodajalcem.

Prijave glede starosti in uživanja pokojnine naj delodajalci izvrše tako, da bo urad lahko na podlagi poslanih podatkov v svojih evidencah to dejstvo zabeležil.

Izrečno pa pripominjamo, da morajo to delodajalci prijaviti, ker sicer po uradi urad ne sme vrniti delodajalcu prispevkov, ki se bodo predpisovali, ker ni bil podan pravočasno dokaz o tem, da je v bolniško zavarovanje prijavljena oseba izvzeta od dolžnosti zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Osebe, ki so pri Okrožnem uradu že zavarovane, ni potrebno samo radi zavarovanja za onemoglost, starost in smrt ponovno prijavljati.

II.

Izvetje iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt je treba dokazati z listinami.

Uredba zahteva tudi, da delodajalci dokažejo z izkazili, da je oseba resnično izvzeta iz

zavarovanja, bodisi ker je stara nad 70 let, bodisi da uživa starostno preskrbo. Kot dokaz teh činjenic morajo delodajalci predložiti bodisi izpisek iz rojstne knjige, domovnico ali drugačno uradno dokazilo. Ravno tako je treba priložiti odlok o pokojnini in potrdilo ustanove, ki jo izplačuje, da oseba še prejema pokojnino.

Prijav glede izvetja iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt Okrožni urad ne bo upošteval, ako se istočasno s prijavo ne bodo uradu predložila omenjena izkazila.

III.

Pravilno izpolnjevanje prijavnice.

Točno in zanesljivo izpolnjena prijavnica za člana bo za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt še neprimerno bolj važna, kot je za zavarovanje za bolezen in nezgode.

Prosimo, da so vsi podatki na prijavnici člana točni, zanesljivi in da je posebno zanesljivo zabeleženo rojstvo in rodbinsko ime. Prosimo, da se preveri, bodisi po krstnem ali poročnem listu točno, kako se prijavljena oseba piše, kdaj in kje je rojena. Urad upa, da bo zadoščala le ta prijava za to, da se bo lahko ugotavljala še po več letih identiteta posameznega delavca. Nerač bi urad zahteval drugačnih sankcij, da se identiteta delavca zanesljivo določi.

Ko se izpolnjujejo prijavnice, naj se ti podatki ne pišejo zgolj po delavčevi napovedi. Napačne in netočne podatke bodo povzročale delavstvu veliko, mnogokrat tudi nepopravljivo škodo. In tudi radi čim manjših upravnih stroškov moramo zabičevati vsem onim, ki bodo imeli posla s starostnim in onemoglostnim zavarovanjem, da ni vseeno, kako se zapiše krstno in rojstno ime in drugi podatki.

IV.

Polovico prispevka za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt sme delodajalec odtegniti od delavčeve mezd.

Prispevki za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt se bodo predpisovali s skupnim plačilnim nalogom. Zato se bo plačilni nalog temu primeru preuredil.

Prispevek za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt se mora plačevati po zavarovani mezd in znaša tedensko 18% zavarovane mezd. Prispevek znaša torej 3% dnevne mezd. Tudi prispevke za zavarovanje za starost, onemoglost in smrt mora plačevati delodajalec, sme pa polovico prispevka odtegniti ob prvem izplačilu od delavčevega zaslužka, kasneje pa le, ako še ni minil 1 mesec od dotičnega izplačila, če je prejemal delavec plačo na dan, ali teden, odnosno nista minila dva meseca, če je dobival nameščenec plačo ali mezdo mesečno.

Važno je tudi še, da se prispevki za starostno zavarovanje ne pobirajo za čas, dokler je zavarovanec zaradi bolezni za pridobitno delo nesposoben.

V.

Prijavite vse zaposlene osebe!

Prav posebej pa velja povedati še to: če je doslej radi neprijave posameznega delavca ostal brez prispevkov urad, ni trpel delavec nobene škode. Odslej pa bo tako, da bo delavec brezposlojno prikrajšan na stare dni ali pa v onemoglosti za vsak dan, za katerega ni bil prijavljen. Odpust prijave pomeni v vsakem primeru brezposlojno znižanje starostne in onemoglostne rente.

Radi nekaj dinarjev pa ne smemo zniževati rent in podpor našemu delavstvu.

Podrobnejša pojasnila in navodila o novem zavarovanju pa vsebuje brošura „Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt“, ki jo je založil Okrožni urad za zavarovanje delavcev in se po din 2.— prodajajo pri uradu in uradovih ekspoziturah.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Peter Rešetar rešetari

Izprememba vlade. Vsesplošno se govori, da se bo vlada izpremenila. Govorijo seveda posebno tisti, ki bi radi videli druge ljudi na vladi. Drugi pa se te izpremembe spet silno bojijo in jaz nimam miru pred vprašanji. Jaz vam torej sedaj povem, da se bo vlada res izpremenila. Tako blagohotno ne bo smela več gledati na ljudi, ki razdirajo temelje države.

JNS — protidržaven element. Po zadnjih dogodkih v Srbiji so se JNSarji pokazali, da so pravi protidržavni element. Ker pa so sami znani v boju proti protidržavnim elementom, bi bilo dobro, če bi jih sedanja vlada vzela za instruktorje, in sicer tako, da bi en dan ena polovica JNSarjev tolkla, druga polovica pa držala, drugi dan bi se pa menjali.

Omladina JNS. Kramer ve, da se njega in drugih njegovih starišev nihče ne boji, pa so začeli zbirati mladino JNS. Če vodi v Mariboru mladino JNS in pa Ljotičeve poforce eden in isti, to nič ne škodi, glavno je, da bi se jih

kdo bal! Toda jaz vem, da preden bodo ti omladinci prišli do veljave, bodo že za penzjon zreli in namesto pendrekov bodo imeli fajfice.

Hrvatski gasilci. Ko so gasilci iz vse države zborovali v Zagrebu, je nastopil en hrvaški gasilec in rekel, da Mačkov pokret potrebuje hrvaške gasilce! Pa menda ja ne bo Mačkov pokret pogorel?

Pri ciganki. Pucelj ne more dočakati, da bi bil spet minister. Zato je stopil k ciganki, naj mu iz roke prerokuje. Gube na roki pa so pokazale črte: v-o-l-i-t-i. — Kaj neki to pomeni? Povedala mu je: Vi boste šli k volu ne k vragu! Sirota pa ni vedela, da je Pucelj v civilu mesar in da to pomeni, da bo moral spet mesar postati. Za nagrado je dobila odtise vseh gub Puceljeve roke na svojem licu.

(Slov. Gospodar).

VINA

dolenjska, stajerska in sploh vseh vrst, kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani - Frankopanska ulica 11.

Za mal denar,

imaš trpežno streho,

če stavbo kriješ

z „Bohn“ ovo opeko!

Jamstvo let 50.

Samoprodaja:

KOVINA d. z o. z. KRANJ

Žarnice

pregorele zamenja z doplačilom od

Din 6-50

dalje „REGENERACIJA“
podružnica pri FRANJO NADIŽAR
KRANJ, Prešernova ul. 18

Nova modna trgovina

Ivo Wendling

Vas postreže z vsakovrstnim perilom, kravata, nogavicami, in predtiskanimi ročnimi deli.

Kranj, Jenkova ul.
(na vogalu vrh stopnic)

Važno!

Popravljam vse vrste tehtnic in uteži in jih žigosane vrnem.

Pesjak Stanko
izdel. tehtnic Kranj

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštne hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Nove hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodnejše.

Od 1. do 12. sept.

Ljubljanski VELESEJEM

50% popusta na železniški in parobrodih Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za Din 2.—

Razstava slov. novinarstva

Razstava Indija. Materi za otroka. Umetnost. Vrtnarstvo. Eksotične živali. Zoo. Male domače živali. Industrija, obrt. Tekmovanje harmonikarjev 12. IX. Krasno zabavišče. Velikostni variete, popoldanske predstave zastoj. Vabimo Vas!

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0-50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Toneje tapetnik, v hiši g. Koebeke.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni RERNARD MAKŠ, tapetnik, Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Proda se nova trostanovanjska hiša z zemljiščem, električno razsvetljavo, vodovodom in lokalom primernim za vsako obrt. Cena Din 80.000.—. Istotam se prodajo pletilni stroji kompletno: motor, transmisija z avtomatom GROSSER št. 8, špulmašina, ročni stroj za ceno Din 46.000.—. Ponudbe na oglasni oddelek „Gorenjec“ pod šifro „Razmere“.

Opremljeno sobo v bližini gimnazije išče z 10. septembrom državni uradnik. Naslov v upravi.

Odda se takoj soba. Naslov: Mencigerjev trg 8. (Gostilna).

Sprejme se takoj več šivilj za izdelavo moškega perila. M. Koki Kranj.

Čevljarji pomočnik, vajen zbitiga, kakor tudi fino šivanega dela in gojzarjev, dobi stalno zaposlitev. Konrad Mehle, Tržič.

Službo natakarice dobi pošteno in pridno dekle, prednost imajo Gorenjke; dalje vzamem močno dekle od 14 do 16 let za pomoč v gospodinjstvu. Priložnost za kmečka dekleta, ki se žele izučiti kuhanja. Naslov v upravi.

Sprejme se vajenec poštenih staršev v trgovino z mešanim blagom. Janko Pogačnik, Kranj.

Išče se lokal uporaben za obrt v mestu ali okolici. Lokal se tudi popravi v lastni režiji po potrebi. Ponudbe pod „Lokal“ na oglasni oddelek Gorenjca.

Krojači! Šivilje! Odraske kupim v vsaki množini. Cena dobra. Rebolj, Blejska cesta 5.

Oddam 2 sobno stanovanje z vsemi pritliklami na periferiji mesta. Naslov v upravi.